

Ersa Luvne küla hing

Teesid

Tänapäeva ersa küla iseloomustab suhteliselt kompaktne omarahvuseline asustus ja rahvuskultuuri pikemaajaline püsimine. Peab tõdema et Mordvamaa tühjeneb vaikselt ja küladesse, kus talupojaühiskonna-traditsioonid on veel elujõulised, on jäänud suuremas osas vanad inimesed, kes on sündinud 1930-1960-nendatel aastatel. Just need inimesed on tänapäevalgi ersa kultuuri ja traditsioonide järjepidevuse kandjad. Vaatamata assimileerimist soodustavatele teguritele (venestamisele) on ersalased külades säilitanud oma keele ja rahvustunde. Ersadel, nagu näiteks ka setudel, puudub linnakultuur ja vanad traditsioonid säilivad suuresti ka sellepärast, et suletud külaühiskonnas antakse põliseid väärtusi edasi põlvest põlve. Paljusid tavasid täidetakse seetõttu, et nii on varem tehtud ja nii näeb ette traditsioon.

Räägin oma ettekandes Mordva Vabariigis asuva Luvne külast, kus elab 410 inimest, kellest enamus on ersamordvalased. Suhtlemiskeel on ersa keel, kuid mõnedes peredes räägivad vanemad lastega vene keelt. Statistika näitab, et tänapäeval on Luvnesse suuremas osas jäänud vaid pensionärid (176 inimest). Külas on kool, kultuurimaja, kauplused, postkontor. Võrreldes keskrajooni küladega on Luvne välisilmelt tunduvalt mahajäänud. Paljudes majades ei ela keegi. Tänapäeval on taredes aga pühasenurgad. Lapsi ristitakse linnakirikutes või naaberkülades, kus on kirikud.

Tuleb rõhutada, et igas ersa külas on olemas selliseid kohti, milleta ei ole mõeldav see või teine ersa küla. Luvnes on sellisteks kohtadeks surnuaed ja metsas olev püha allikas. Need maamärgid on seotud usundiga ja vanade traditsioonidega. Neid kohti austatakse erilisel kombel. Teiste külade elanikele seostubki Luvne küla püha allikaga, kus varem viidi läbi palvusi Jumalale, erinevatele kaitsjatele ja hoidjatele. Pühade ajal koguneb nii kalmistule kui ka metsa allika juurde terve küla. Oma ettekandes räägingi lähemalt neist rituaalidest, mis toimuvad kalmistul ja pühal allikal.